

VAN KAMER NAAR KLAS: EEN ONDERZOEK NAAR OUDERBETROKKENHEID OP SCHOOL

Kobe Debuysere

Bachelorproef in de opleiding Bachelor Sociaal Werk

Promotor Joost Broucke

Academiejaar 2025-2026

**HO
GENT**

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Probleemdefiniëring.....	2
Link met sociaal werk	4
Literatuurstudie.....	5
<i>Ouderbetrokkenheid als meerdimensionaal begrip</i>	<i>5</i>
<i>Ouderbetrokkenheid en sociale ongelijkheid</i>	<i>5</i>
<i>Verwachtingen, macht en symbolisch geweld binnen de schoolcontext</i>	<i>6</i>
<i>Emotionele en relationele drempels voor ouderbetrokkenheid</i>	<i>6</i>
<i>De rol van school en ondersteunende diensten</i>	<i>7</i>
<i>Conclusie</i>	<i>7</i>
Onderzoeksmethoden	7
<i>Case study</i>	<i>7</i>
<i>Enquête</i>	<i>11</i>
Adviezen voor sociaal werk en onderwijspraktijk	13
<i>Inzetten op een brede en laagdrempelige invulling van ouderbetrokkenheid.....</i>	<i>13</i>
<i>Sensitiviteit voor sociaaleconomische en contextuele kwetsbaarheid</i>	<i>14</i>
Slot	14
Bibliografie.....	15

Inleiding

Tijdens mijn stage bij Vrij CLB Westhoek-Houtland in regio Veurne word ik dagelijks geconfronteerd met hoe groot de ongelijkheid in onderwijs en opgroeien nog steeds is. Sommige kinderen starten hun schoolcarrière met een rugzak vol moeilijkheden, terwijl anderen net een betrokken en behulpzaam netwerk hebben. Dat verschil bepaalt vaak meer dan we durven toegeven, en precies daarom is dit thema vandaag zo relevant.

Binnen het CLB werkt de maatschappelijk werker als een schakel tussen leerkrachten, ouders en leerlingen. Vanuit die rol probeer ik een neutrale partner te zijn die bemiddelt wanneer er spanningen of frustraties ontstaan. Ook de opvolging van schoolafwezigheden behoort tot de kerntaken van het CLB. Hiervoor wordt één of twee keer per jaar samengezeten met de directie om de afwezigheden van leerlingen te overlopen, maar ook buiten deze systematische contactmomenten worden wij vaak gecontacteerd wanneer leerlingen frequent afwezig zijn. Wat mij afgelopen semester vooral opviel, is dat de communicatie tussen school en ouders niet goed verloopt. Directies of zorgcoördinatoren delen bezorgdheden met het CLB, terwijl ouders het eerste aanspreekpunt zouden moeten zijn. Regelmatig komen zorgcoördinatoren naar mij toe met frustraties en negatieve vooroordelen over ouders. Zo worden ouders die niet of weinig zichtbaar betrokken zijn al snel geïnterpreteerd als slechte, ongeïnteresseerde ouders. Bij anderstalige nieuwkomers zijn de (voor)oordelen nog een tikkeltje erger. Men spreekt dan over 'het niet willen aanpassen aan onze cultuur en het gebrek aan beleefdheidsnormen'. Deze vaststelling triggerde mij om hier kritischer bij stil te staan. Ik kan alvast 2 problemen situeren, namelijk een probleem in de denkwijze van het onderwijs en de hulpverleners, maar daarentegen ook het probleem van weinig betrokken ouders op zich.

Om deze foute denkwijze te corrigeren, wil ik aan de hand van dit onderzoek aantonen **welke factoren de ouderbetrokkenheid op school beïnvloeden**. Dit vormt meteen ook mijn centrale onderzoeksvraag. De oorzaak van weinig betrokkenheid ligt zowel bij school als bij de ouders. De school heeft bepaalde verwachtingen van ouders die zij als vanzelfsprekend acht, maar voor bepaalde mensen erg onduidelijk zijn. Bovendien is er slechte communicatie tussen de school en de ouders. Door bezorgdheden steeds via het CLB bespreekbaar te maken, schep je als school geen vertrouwensband met de ouders. De verwachtingen worden niet uitdrukkelijk en duidelijk besproken met ouders. Aan de andere kant zorgen bepaalde gezinsfactoren zoals een beperkt sociaal en cultureel kapitaal, tijdsgebrek, hoge werkdruk, een complexe gezinssituatie en de taalbarrière voor weinig schoolse betrokkenheid. Om tot een onderbouwd inzicht te komen, start ik met een theoretisch kader waarin ik ouderbetrokkenheid situeer binnen bestaande definities en onderzoek. Vervolgens bespreek ik de link met sociaal werk en licht ik toe waarom dit thema zo belangrijk is binnen ons beroep en welke verantwoordelijkheid sociaal werkers dragen. Daarna ga ik in op de gebruikte onderzoeksmethoden, waarbij ik zowel een enquête als een casestudy gebruik om mijn bevindingen te onderbouwen. Vervolgens worden de resultaten gepresenteerd en sluit ik af met een conclusie waarin ik de inzichten samenbreng en reflecteer op wat dit kan betekenen voor het werkveld.

Probleemdefiniëring

Eerst en vooral wil ik duidelijk maken waarom onbetrokken ouders op zich een probleem vormen voor onze maatschappij. Ouderbetrokkenheid wordt in de literatuur algemeen erkend als een belangrijke factor in de schoolloopbaan en het welbevinden van kinderen. Verschillende onderzoeken bewijzen dat minder ouderbetrokkenheid een duidelijk negatieve

invloed heeft op de schoolloopbaan van hun kind. Vroegtijdige schooldeelname, gecombineerd met stimulering van wiskunde en taal thuis, kan ertoe leiden dat een kind later tot vier maanden voorsprong heeft ten opzichte van andere kinderen. (Ouderbetrokkenheid, 2025). De grootste impact zit bij de allerkleinsten en het effect neemt af als leerlingen ouder worden. Eenmaal er op jonge leeftijd een achterstand wordt gecreëerd, vooral bij het aanleren van lezen en rekenen, is het moeilijk deze later nog in te halen (Eva Vlonk, 2022). Ondanks deze vaststellingen blijft het verhogen van ouderbetrokkenheid in de praktijk een structurele uitdaging binnen het onderwijs. Wettelijk gezien ben je pas leerplichtig vanaf 4 jaar; ook dan worden afwezigheden pas door het CLB opgevolgd. Er ontstaat een groot verschil in ontwikkeling tussen de schoolgaande kinderen vanaf 2,5 jaar en schoolgaande kinderen vanaf 4 jaar.

In het boek: 'Warm, welkom en wederkerig. Naar een goede ouder-schoolsamenwerking' pleiten de auteurs voor een zoektocht naar een wederkerige dialoog tussen ouders en school. Ze stellen dat ouderbetrokkenheid traditioneel al te vaak wordt ingevuld als eenrichtingsverkeer (VBJK, 2018). Het onderwijs heeft bepaalde verwachtingen van ouders, die men als vanzelfsprekend ziet. Deze verwachtingen zijn onder andere: tijd, taalvaardigheid en beschikbaarheid. Wanneer ouders niet aan die verwachtingen voldoen, komt men al snel tot de conclusie dat ouders weinig interesse tonen in het schoolse leven van hun kinderen. Ouders zullen zelden zelf zeggen dat de school hen niet interesseert. Meestal is dit een veronderstelling van leerkrachten, die ze afleiden uit gebrek aan contact of participatie. Het is belangrijk om niet te snel conclusies te trekken, want de afwezigheid van contact kan andere oorzaken hebben dan lage betrokkenheid. Ook ongeletterdheid of taalbarrières, financiële drempels, het verbergen van problemen, angst voor verwijten of verlegenheid, angst voor plaatsing van kinderen kunnen maken dat ouders weinig contact onderhouden met de school. Het verwijt dat ouders niet geïnteresseerd zijn, kan zelfs op zijn beurt schadelijk zijn voor een goed contact en voor de ouderbetrokkenheid (Nicaise, De ouders zijn niet geïnteresseerd in de school van hun kinderen: ze komen amper naar het oudercontact, sd). Uit onderzoek blijkt ook dat alle ouders het beste willen voor hun kinderen en begaan zijn met het verloop van de schoolloopbaan (Werken aan ouderbetrokkenheid, 2021). Ik kan hieruit concluderen dat het probleem van weinig participatie en betrokkenheid zich niet louter bij de ouders situeert, maar dat beide partijen hier een cruciale rol in spelen. Bovendien is het zo dat schoolse problemen zoals afwezigheden, te laat komen, gebrek aan hygiëne, gedragsproblemen, ... direct aan het CLB gemeld worden, in plaats van aan de ouders in kwestie. Binnen het CLB is men ervan overtuigd dat rechtstreekse communicatie cruciaal is om de band tussen ouders en school te versterken.

Er zijn verschillende factoren die invloed hebben op de ouderbetrokkenheid. Eerder had ik het al over de denkwijze van de scholen binnen mijn stagecontext en de onduidelijke communicatie rond verwachtingen van ouders. Maar ook contextuele factoren binnen het gezin spelen een rol. Onderzoek wijst op het belang van verschillende vormen van kapitaal, zoals sociaal en cultureel kapitaal, in het begrijpen van ongelijkheden in onderwijs (cultureel en sociaal kapitaal, 2023). Binnen mijn stagecontext merk ik dat ouders met een beperkt sociaal netwerk, hoge werkdruk of complexe gezinssituatie vaak beschikken over minder draagkracht om zichtbaar betrokken te zijn bij school. Met zichtbaar betrokken bedoel ik alles wat voor school opmerkelijk is, zoals op tijd komen, in orde zijn met het materiaal, agenda ondertekend, ... Bovendien merk ik dat, hier aan de westkust, de anderstalige nieuwkomers de

meest kwetsbare groep vormen. Zij ondervinden ten eerste vaak bijkomende drempels in communicatie met de school, zoals tijdsgebrek, taalbarrières of eventuele emotionele belasting door hun traumatisch vluchtverleden. Daarnaast zijn zij, naar mijn ervaring, nog meer slachtoffer van vooroordelen en stigmatiseringen door de scholen en CLB aan de Westkust. Anderstaligheid zorgt voor belemmering in het contact tussen school en ouders. Het inschakelen van professionele tolken is financieel of organisatorisch moeilijk haalbaar. Volgens de informatie op de website van Lextra Lingua, waar de tarieven voor tolken bij opdrachten van de Belgische FOD Justitie worden weergegeven, ligt het basistarief voor een tolkprestatie op € 61,41 voor een uur werk. Daarnaast mag een tolk een kilometervergoeding van € 0,6778 per gereden kilometer rekenen en wordt wachttijd apart vergoed aan € 43,50 per uur als de tolk moet wachten voordat hij of zij daadwerkelijk tolkt (Lextra Lingua, sd).

Link met sociaal werk

“Sociaal werk is een op de praktijk gebaseerd beroep en een academische discipline die sociale verandering en ontwikkeling, sociale cohesie, empowerment en bevrijding van mensen bevordert. Principes van sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, collectieve sociale verantwoordelijkheid en respect voor vormen van diversiteit staan centraal in het sociaal werk. Onderbouwd door sociaalwerktheorieën, sociale- en menswetenschappen en inheemse of lokale vormen van kennis, engageert sociaal werk mensen en structuren om problemen aan te pakken en welzijn te bevorderen.” (IASSW, 2014)

Eerst en vooral wordt er in de definitie van sociaal werk gesproken over sociale verandering en maatschappelijke ontwikkeling. Onze samenleving is namelijk voortdurend in beweging. Eén van die belangrijke veranderingen is de evolutie in gezinsstructuren en de overgang naar een multiculturele samenleving. Deze veranderingen komen expliciet aan bod in mijn bachelorproef. Daarnaast situeert mijn onderwerp zich binnen de maatschappelijke ontwikkeling: ongelijkheid in onderwijs en opgroeien. Volgens mij wordt deze ongelijkheid gedeeltelijk veroorzaakt door de mate van ouderbetrokkenheid. De manier waarop ouders hun kind stimuleren of net demotiveren tegenover school en het behalen van een diploma, heeft invloed op hun latere plaats en positie op de arbeidsmarkt.

Verder speelt sociaal en cultureel kapitaal een grote rol. Het hebben van een sociaal netwerk is vaak noodzakelijk om als burger te kunnen functioneren in de samenleving. Leerkrachten hebben soms bepaalde verwachtingen en eisen tegenover ouders die voor hen vanzelfsprekend lijken, maar die binnen andere culturen geen norm zijn. Voor deze gezinnen is het vaak moeilijker om deel te nemen aan hooggewaardeerde activiteiten zoals onderwijs, zeker wanneer ze niet leven binnen het standaardgezinsmodel. Daarom is het belangrijk om mensen die door de mazen van de samenleving vallen zichtbaar te maken en hen te empoweren, zodat ze gemakkelijker kunnen participeren in onze samenleving. Ook benadruk ik de collectieve verantwoordelijkheid die ouders, zorgcoördinatoren, directie, leerkrachten en het CLB samen dragen. Zij hebben allemaal een rol in het helpen ontdekken en ontwikkelen van de talenten van leerlingen, zodat deze later kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt. Bovendien is onderwijs een mensenrecht. In België is onderwijs niet alleen gratis, maar zelfs verplicht van 4 tot 18 jaar.

Tot slot wil ik doorheen mijn verslag het belang van respect voor diversiteit benadrukken. Diversiteit verwijst hier naar verschillen tussen ouders en opvoedingsstijlen. Sommige ouders

zijn sterk betrokken, wonen elk oudercontact bij en engageren zich in de ouderraad. Andere ouders doen dit niet, en dat is niet per se met slechte bedoelingen. Ouders vervullen namelijk niet alleen een ouderrol, maar de samenleving kijkt hen echter wel vaak vooral vanuit die rol aan. Naast het ouderschap heeft iedereen nog andere sociale rollen, met bijbehorende verantwoordelijkheden.

Literatuurstudie

Ouderbetrokkenheid als meerdimensionaal begrip

Een algemene definitie van ouderbetrokkenheid is: “Ouderbetrokkenheid is de actieve samenwerking en goede communicatie tussen ouders, medewerkers van voor- en vroegschoolse voorzieningen, onderwijsinstellingen en andere partijen rondom het kind. Het omvat zowel thuisgerichte betrokkenheid, zoals ontwikkelingsgerichte activiteiten thuis, als schoolgerichte betrokkenheid en samenwerking, zoals deelname aan (voor)schoolevenementen en activiteiten.” (ouderbetrokkenheid: factsheet voor gemeenten, 2025). Eerst en vooral wil ik dieper ingaan op de thuisgerichte betrokkenheid. Deze vorm van ouderbetrokkenheid is de meest bepalende factor voor de ontwikkeling van kinderen, het verwijst naar ouderlijke ondersteuning thuis die zowel de cognitieve, sociale, emotionele als fysieke groei bevordert. Het begrip omvat ook ouderparticipatie, dit betreft de actieve deelname van ouders aan schoolactiviteiten, zoals ouderbijeenkomsten of vrijwilligerswerk, en versterkt de relatie tussen ouders en onderwijsinstelling. Uit onderzoek blijkt dat ouderbetrokkenheid een sterke invloed heeft op zowel het academisch succes als het welbevinden van kinderen. Vooral bij jonge kinderen heeft de kwaliteit en kwantiteit van ontwikkelingsondersteunende interacties een langdurige impact op hun cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling. Het gaat hierbij niet uitsluitend om schoolse ondersteuning, maar ook om emotionele beschikbaarheid, aanmoediging en het stellen van realistische verwachtingen (Ouderbetrokkenheid, 2025). Het probleem is echter dat onderwijsinstellingen de focus leggen op de schoolgerichte betrokkenheid, zoals de aanwezigheid op oudercontacten of het ondertekenen van de agenda, aangezien deze voor hen waarneembaar is. Minder zichtbare, thuisgerichte vormen van betrokkenheid blijven dus onderbelicht, ondanks hun bewezen belang (VanDenBranden, 2024).

Ouderbetrokkenheid en sociale ongelijkheid

Participatie van ouders verwijst naar hun deelname aan schoolactiviteiten, zoals contactavonden, het oudercomité, vrijwilligerswerk en schoolfeesten. Actieve deelname van ouders gaat vaak samen met een grotere betrokkenheid, maar in principe kunnen ouders ook sterk betrokken zijn zonder actief te participeren (of omgekeerd). Deelname hangt ook af van hun mogelijkheden, waaronder een babysit of vervoer betalen, Nederlands spreken, en begrijpen waarover het op school gaat (Nicaise, sd).

Ongelijkheid in onderwijs kan niet uitsluitend verklaard worden door enkel het inkomen. Bourdieu introduceert naast financieel kapitaal ook cultureel en sociaal kapitaal als bepalende factoren voor maatschappelijke participatie (Cultureel en sociaal kapitaal, 2022). Cultureel kapitaal omvat kennis, vaardigheden, waarden en gedragingen die als ‘legitiem’ worden beschouwd binnen dominante maatschappelijke instellingen, zoals het onderwijs. Ouders met meer cultureel kapitaal zijn doorgaans beter vertrouwd met schoolse verwachtingen, communicatievormen en impliciete normen, waardoor zij zich zekerder voelen in contact met school en gemakkelijker hun weg vinden binnen het onderwijssysteem. Weten hoe je je moet

gedragen in de hogere- of middenklasse, zorgt ervoor dat je toegang krijgt tot de hogere- of middenklasse. Bijvoorbeeld kledij, taalgebruik, hygiëne, humor, dialect,... Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat het loon van dialectsprekers 5% lager ligt dan het salaris van niet-dialectsprekers, ongeacht hun opleidingsniveau. (Ours, 2016) Sociaal kapitaal verwijst naar het netwerk waarover een gezin beschikt en de mate waarin dit netwerk steun, informatie en praktische hulp kan bieden. Voor ouders met een beperkt sociaal netwerk is het vaak moeilijker om opvang te regelen, informatie te delen of emotionele steun te vinden. Dit kan hun mogelijkheden om betrokken te zijn bij school aanzienlijk beperken, los van hun financiële situatie. (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.)

Verwachtingen, macht en symbolisch geweld binnen de schoolcontext

Scholen hanteren expliciete en impliciete verwachtingen ten aanzien van ouders, zoals het opvolgen van huiswerk, aanwezigheid op oudercontacten en interesse tonen in het schoolse leven van het kind. Deze verwachtingen worden zelden expliciet besproken of getoetst op haalbaarheid voor alle ouders. Wat voor ouders uit de middenklasse vanzelfsprekend is, kan voor ouders met een andere culturele achtergrond, beperkte schoolervaring of minder tijd en ondersteuning minder evident zijn (VCOV, 2022). Volgens Bourdieu kan dit proces begrepen worden als een vorm van symbolisch geweld: de normen en waarden van de dominante groep worden als neutraal en vanzelfsprekend gepresenteerd, terwijl afwijkingen ervan worden geïnterpreteerd als tekortkomingen. Ouders die niet beantwoorden aan schoolse verwachtingen lopen het risico gestigmatiseerd te worden als ongeïnteresseerd of ongemotiveerd, terwijl structurele en contextuele factoren vaak buiten beeld blijven. (Van der Have, 2024) Daarnaast bestaat er een duidelijke machtasymmetrie tussen school en ouders. Scholen beschikken over institutionele legitimiteit en professionele kennis, terwijl ouders zich vaak in een afhankelijke positie bevinden. Betrokkenheid van ouders hangt gedeeltelijk af van de school zelf. Ouders zullen meer betrokkenheid tonen als de school zelf betrokken is bij ouders: dat wil zeggen, als ze laat blijken hoe belangrijk ouders voor haar – en voor het schoolsucces van hun kinderen – zijn. Dat kan door oudercontacten, maar veel meer nog door regelmatige babbels aan de schoolpoort, huisbezoeken, vragen om haalbare hulp en raad, info en concrete tips op maat, en waardering voor hun inzet. Ouders zijn immers partners in de opvoeding; zij kunnen ook een verschil maken in de schoolse resultaten van hun kinderen. (Nicaise, De ouders zijn niet geïnteresseerd in de school van hun kinderen: ze komen amper naar het oudercontact, sd).

Emotionele en relationele drempels voor ouderbetrokkenheid

Naast structurele factoren zoals tijd en werkdruk, spelen ook emotionele en relationele drempels een belangrijke rol in ouderbetrokkenheid. Ouders kunnen zich overweldigd voelen door de combinatie van opvoeding, werk, administratieve verplichtingen en eventuele relationele spanningen binnen het gezin. Ik merkte dat vooral in contexten van echtscheiding, vluchttrauma, alleenstaand ouderschap of conflictrijke gezinsdynamieken de emotionele draagkracht van ouders onder druk kan komen te staan. In dergelijke situaties verschuift de focus van het dagelijkse leven naar overleven, waardoor er minder ruimte is voor emotionele beschikbaarheid en actieve betrokkenheid bij school en de kinderen. De literatuur benadrukt dat ouderbetrokkenheid niet los gezien kan worden van de mentale en emotionele gezondheid van ouders. Wanneer deze onder druk staat, heeft dit onvermijdelijk gevolgen voor de manier waarop ouders kunnen participeren in het (school)leven van hun kind (Impact van ouders onder stress, sd).

De rol van school en ondersteunende diensten

Hoewel ouderbetrokkenheid vaak wordt voorgesteld als een verantwoordelijkheid van ouders, benadrukt de literatuur dat scholen een cruciale rol spelen in het creëren van een inclusieve en uitnodigende context. De manier waarop scholen communiceren, verwachtingen formuleren en omgaan met diversiteit bepaalt in sterke mate wie zich welkom en competent voelt om betrokken te zijn. (Nicaise, De ouders zijn niet geïnteresseerd in de school van hun kinderen, sd). Ondersteunende diensten zoals het CLB bevinden zich in een unieke positie tussen school en gezin. Vanuit een sociaalwerkperspectief kunnen zij fungeren als brugfiguren die context duiden, misverstanden helpen ontmijnen en bijdragen aan een meer gelijkwaardige samenwerking. In plaats van ouderbetrokkenheid te benaderen vanuit een tekortdenken, pleit men beter voor een contextgerichte en relationele benadering waarin draagkracht, diversiteit en ongelijkheid centraal staan.

Conclusie

Samenvattend toont de literatuur aan dat ouderbetrokkenheid een complex en contextgebonden fenomeen is dat beïnvloed wordt door een samenspel van individuele, relationele en structurele factoren. Financieel kapitaal speelt hierbij een rol, maar is onvoldoende om verschillen in betrokkenheid te verklaren. Cultureel en sociaal kapitaal, machtsverhoudingen, emotionele draagkracht en schoolse verwachtingen zijn minstens even bepalend. Een eenzijdige focus op zichtbare ouderbetrokkenheid en individuele verantwoordelijkheid dreigt kwetsbare ouders te stigmatiseren en structurele ongelijkheden te reproduceren. Een brede, inclusieve benadering van ouderbetrokkenheid is daarom noodzakelijk, waarbij zowel scholen als sociaal werkers verantwoordelijkheid opnemen in het creëren van toegankelijke, rechtvaardige en ondersteunende samenwerkingsrelaties met ouders.

Onderzoeksmethoden

Case study

Ik heb als eerste onderzoeksmethode gekozen voor een casestudy, omdat ouderbetrokkenheid een complex en contextgebonden fenomeen is. Deze methode laat toe om verschillende beïnvloedende factoren, zoals werkdruk, gezinscontext, communicatie en sociaal netwerk, in hun onderlinge samenhang te analyseren. Door één concrete casus diepgaand te bestuderen, wordt zichtbaar hoe deze factoren samen de ouderbetrokkenheid en het welzijn van het kind beïnvloeden. De casestudy sluit bovendien aan bij het praktijkgerichte karakter van de opleiding en maakt het mogelijk om theorie te verbinden met concrete ervaringen uit het sociaal-agogisch werkveld. Aan de hand van de casus van Sam, een leerling uit het eerste leerjaar, wordt zichtbaar hoe ouderbetrokkenheid ervoor kan zorgen dat het welzijn van Sam onder druk staat. De analyse richt zich op zes factoren: onduidelijke verwachtingen van de school, gebrekkige communicatie tussen school en ouders, een beperkt sociaal netwerk, hoge werkdruk bij de ouders, een complexe gezinssituatie en het cultureel kapitaal van de ouders. De namen van de personages zijn fictief, maar het verhaal op zich is volledig realistisch en gebaseerd op een casus binnen mijn stagecontext.

1. Situering van de casus

Sam (7 jaar) is een leerling uit het eerste leerjaar. Sam en zijn jongere zus Lara (4 jaar) zitten in dezelfde school. Beide kinderen verblijven in een co-ouderschapsregeling bij moeder (Eva, 34) en vader (Mark, 36), die recent uit elkaar zijn gegaan.

Hoewel beide ouders financieel stabiel zijn, ontstaan er toenemende zorgen rond ouderbetrokkenheid, emotionele beschikbaarheid en de draagkracht van het gezin. De vader runt een horecazaak en de moeder heeft een goedbetaalde functie bij de vakbond.

De begeleiding van het gezin wordt opgenomen door:

- CLB: stagiair (ik), samen met stagementor Tom
- Karin, contextbegeleider Eén Gezin, Eén Plan
- Ilse, eerstelijnspsycholoog (ELP)
- Shana, zorgcoördinator
- BKO-team van de opvang
- Team Vroegdiagnostiek Aan Zet

Alle informatie rond de casus zijn zaken die ik heb opgenomen tijdens overlegmomenten met de verschillende hulpverleners en gesprekken met de ouders zelf.

2. Aanleiding van de aanmelding

De school meldt Sam aan bij het CLB na een ernstig incident tijdens de middagwandeling door de duinen. Zonder duidelijke aanleiding viel Sam een andere leerling aan en greep hem bij de nek. Kort daarna probeerde hij een steen naar dezelfde leerling te gooien. Dankzij de tussenkomst van zorgcoördinator Shana werd erger voorkomen.

Dit incident staat echter niet op zichzelf. Zowel de school als de opvang beschrijven frequente woede-uitbarstingen, prikkelbaarheid, frustraties, huilbuien en verschillende uitspraken als “er is iets mis met mij”. Vroeger werd Sam omschreven als een rustige, slimme en sociale jongen. De gedragsveranderingen bij Sam situeren zich vanaf de scheiding.

3. Thuissituatie en ouderbetrokkenheid

3.1 Situatie bij moeder (Eva)

Eva werkt in een grote organisatie met vestigingen in Oostende, Brussel, Roeselare en Ieper. Ze pendelt elke dag vanuit Middelkerke en moet de kinderen eerst in Koksijde afzetten vóór ze haar werkdag start. Hierdoor worden de kinderen al om 5 uur 's ochtends gewekt en worden ze zeer vroeg afgezet in de opvang. Ze worden 's avonds pas tussen 17.30 en 18.30 uur opgehaald, waarna het vaak pas rond 19.30–20.00 uur is dat ze avondeten krijgen. Hierna kruipen ze in bed en de volgende dag begint alles weer opnieuw. In de opvang geven Sam en Lara vaak aan honger te hebben, aangezien ze vaak nog niet ontbeten hebben. Eva komt vaak niet naar oudercontacten of overlegmomenten met school en is telefonisch moeilijk bereikbaar. Bovendien toont ze weinig interesse in het emotioneel welbevinden van Sam. Hij moet zijn huiswerk maken in de opvang en zij gaat dit verder niet opvolgen. Ze toont weinig schoolse interesse in Sam. Sam heeft thuis geen moment van rust en moet heel lange dagen doorstaan voor een 7-jarig jongetje. Hij mist enorm de emotionele nabijheid van zijn mama. Eva geeft aan dat ze “alles doet wat ze kan”, maar haar draagkracht is beperkt. Ze heeft geen netwerk aangezien haar ouders in het binnenland wonen en er geen vrienden of familieleden zijn die kunnen helpen ondersteunen. Ze heeft zelf ervaring met bijzondere jeugdzorg en heeft een sterke neiging tot ontkenning wanneer hulpverlening bezorgdheden uit. Eva gaat Sam vaak beladen met haar eigen gevoelens en onzekerheden. Ze praat negatief over Mark en wil dat de kinderen enkel bij haar verblijven. Sam spreekt hierover met de ELP en huilt hierbij.

3.2 Situatie bij vader (Mark)

Mark is zelfstandige uitbater van een lunchzaak in Koksijde, met openingsuren:

ma-di: 10u30–18u.

wo-do: gesloten.

vr-za-zo: 10u30–20u.

Daarnaast voert hij de administratie, bestellingen en boekhouding vaak 's avonds uit. Hierdoor heeft hij nauwelijks tijd om Sam en Lara zelf op te vangen. Mark steunt enorm op zijn buurvrouw (Sabine). Zij brengt de kinderen naar de opvang en haalt ze 's avonds terug op. Beide kinderen moeten ook vaak bij Sabine overnachten. Sabine is pedagogisch minder correct, ze vertoont verbaal agressief gedrag en behandelt de kinderen ongelijk, zo mag Lara onder andere mee naar huis na de opvang, terwijl Sam moet wachten. Wanneer men deze bezorgdheden uit, verdedigt Mark haar, omdat hij niet zonder haar kan. Mark geeft aan open te staan voor hulpverlening, maar komt vaak niet opdagen. Hij is nooit aanwezig op oudercontacten of andere schoolse evenementen. Sabine regelt alles. Sam geeft op school vaak aan zijn papa hard te missen. Sam wil niet meer naar Sabine, hij wil liever tijd spenderen met papa.

4. Communicatie tussen beide ouders

De relatie tussen Eva en Mark is hoogconflictueus. Tijdens telefoongesprekken met school of CLB verwijten ze elkaar. Beiden leggen de verantwoordelijkheid over de gedragsproblemen van Sam bij de andere ouder. Deze conflictmatige dynamiek leidt tot onvoorspelbaarheid, spanning en gebrek aan emotionele veiligheid voor Sam.

5. Bevindingen uit de organisatie Vroegdiagnostiek Aan Zet

Vroegdiagnostiek Aan Zet is een organisatie die het kind in kwestie in verschillende contexten zal observeren, maar ook in dialoog gaat met de omgeving van het kind. Zo willen zij kijken of het problematisch gedrag een gevolg is van kindeigen kenmerken, of te maken heeft met de context waarin het kind zich ontwikkelt. In deze casus kwam de organisatie al snel tot de conclusie dat het problematische gedrag van Sam voortkomt uit de slechte thuiscontext. De gedragsproblemen zijn reacties op de relationele en structurele context. Een residentiële opname (OOOC) kan op korte termijn rust bieden. Het team maakte een verslag van alle sterktes en werkpunten binnen het gezin en gaf het advies om gezinsbegeleiding te starten. Zo kan er gewerkt worden aan structuur, voorspelbaarheid en emotionele beschikbaarheid van de ouders. Het team benoemde als sterktepunten:

- Sam is lief, loyaal en erg slim.
- Beide ouders willen het beste voor hun kinderen.
- Beide ouders staan open voor hulp.

Er waren echter wel verontrustende signalen:

- Sam voelt zich nergens veilig of gehoord.
- Beide ouders zijn emotioneel onbeschikbaar voor de kinderen.
- Sam heeft geen plaats om zijn emoties te uiten.
- Zijn gedrag evolueert negatief, hij gaat minder eten, heeft nachtmerries, doet verontrustende uitspraken 'er is iets mis met mij'
- Sam voelt veel afwijzing.
- Sam is erg bezig met de scheiding.
- Er is geen voorspelbaarheid en goede routine in het gezin.

6. Analyse van ouderbetrokkenheid

Er zijn verschillende factoren die een rol spelen bij de ouderbetrokkenheid. Bij deze ouders kunnen we spreken van weinig schoolgerichte en thuisgerichte betrokkenheid. Ik zal de 6 factoren analyseren:

1. Onduidelijke verwachtingen van de school: de school heeft bij de inschrijving niet expliciet uitgelegd wat hun verwachtingen zijn van de ouders en het kind. Bepaalde verwachtingen, zoals aanwezig zijn op oudercontacten en telefonisch bereikbaar zijn en genoeg eten meegeven met de kinderen, zijn niet besproken met de ouders.
2. Slechte communicatie tussen school en de ouders: de school kan beide ouders moeilijk bereiken. Beide ouders zijn wel op gesprek gekomen om het problematische gedrag van Sam te bespreken. Er was rechtstreekse communicatie tussen school en ouders om de bezorgdheden te uiten. De bezorgdheid omtrent het gedrag van Sam is besproken, maar alle andere verontrustende signalen niet. Het feit dat Sam met honger naar school gaat, heel lange dagen moet doorstaan en lijdt onder de scheiding van de ouders, wordt niet besproken.
3. Beperkt sociaal netwerk: mama heeft geen familie of vrienden in de buurt die haar ondersteunen. Papa heeft Sabine als netwerkfiguur die hem helpt in het huishouden.
4. Hoge werkdruk: beide ouders hebben veeleisende jobs met lange of onregelmatige uren. De vader is zelfstandige, uitbater van een restaurant aan de zeedijk, en ervaart veel stress.
5. Complexe gezinssituatie: het gezin verkeert in een hoogconflictscheiding. Door het gebrek aan overeenstemming tussen de ouders ervaren de kinderen aanzienlijke emotionele belasting. De week-weekregeling versterkt de inconsistentie in opvoedingsregels, de onvoorspelbaarheid van dagelijkse routines en het ontbreken van essentiële informatie.
6. Cultureel kapitaal: beide ouders zijn in Vlaanderen geboren. De moeder is zelf opgegroeid in een jeugdinstituut en heeft een atypische opvoeding gehad; zij heeft nooit een warm gezin ervaren. Ook de vader groeide op in een complexe situatie, waarbij beide ouders vanaf jonge leeftijd afwezig waren, waardoor hij evenmin emotionele nabijheid heeft gekend. Binnen het gezin is er weinig ruimte voor gesprekken over gevoelens, nabijheid en het ventileren van emoties.
7. Financieel kapitaal: het gezin kent geen financiële armoede. Beide ouders beschikken over een stabiel inkomen en hebben voldoende middelen om in basisbehoeften zoals voeding, schoolmateriaal en kleding te voorzien.

Besluit

Deze situatie illustreert dat ouderbetrokkenheid niet enkel wordt beïnvloed door financiële middelen, maar ook door factoren zoals tijd, draagkracht, structuur, emotionele beschikbaarheid en relationele stabiliteit. De casus ondersteunt daarmee het kernidee van deze bachelorproef: ouderbetrokkenheid is een complex en multifactorieel gegeven. Bovendien toont de casus aan dat beperkte betrokkenheid directe gevolgen kan hebben voor het welzijn van het kind. Beide ouders lijken te willen doen wat goed is, maar door eigen belasting, emotionele kwetsuren en beperkte tijd slagen zij er momenteel niet in de stabiliteit, beschikbaarheid en nabijheid te bieden die Sam zo hard nodig heeft. Ook de school draagt bij aan het probleem doordat niet alle zorgen bespreekbaar worden gemaakt. Transparantie en rechtstreekse communicatie zijn cruciaal om met elk gezin effectief aan de slag te gaan en een positieve evolutie te realiseren. Dankzij de samenwerking tussen school, het BKO, het CLB en de ELP is er contextbegeleiding opgestart en kan er vooruitgang geboekt worden met het gezin.

Enquête

Ik heb gekozen voor een enquête om inzicht te krijgen in welke factoren ouderbetrokkenheid bevorderen of juist beperken. Deze vragenlijst werd verspreid via sociale media, namelijk Instagram en Facebook. Al snel merkte ik dat Instagram minder geschikt was, omdat het merendeel van mijn volgers in dezelfde levensfase zit als ik en dus geen schoolgaande kinderen heeft. Via Facebook kreeg ik daarentegen meer respons, aangezien ik hier meer volwassen vrienden heb. Daarnaast verspreidde mijn nabije omgeving - zussen, ouders, vriend, schoonouders – de enquête ook op Facebook. Aangezien ik en mijn gehele nabije omgeving van West-Vlaanderen komen, ga ik ervan uit dat het merendeel van de reacties uit deze regio afkomstig is. Omdat ik niet kan uitsluiten dat ook andere Vlamingen de enquête hebben ingevuld, spreek ik in het vervolg over een Vlaamse steekproef.

Een kritische kanttekening is dat kwetsbare ouders waarschijnlijk niet bereik werden via deze enquête. De resultaten geven voornamelijk inzicht in de ervaringen van gezinnen uit de middenklasse en hogere middenklasse, maar zeggen weinig over de lagere economische klasse. De studie maakt gebruik van een vragenlijstonderzoek met zowel gesloten als open vragen, waardoor een combinatie van kwantitatieve beschrijvende statistiek en kwalitatieve thematische analyse mogelijk is.

1. resultaten

1.1 Beschrijving van de steekproef

Aan onderstaande enquête hebben 40 ouders deelgenomen. De respondenten hebben kinderen in verschillende onderwijsfasen (kleuter-, lager en/of secundair onderwijs). De meeste ouders hebben één schoolgaand kind, een kleiner deel heeft twee of meer kinderen. Enkele respondenten gaven aan kinderen te hebben in meerdere onderwijsfasen.

De variatie in onderwijsfasen zorgt voor een breder perspectief op ouderbetrokkenheid binnen verschillende schoolcontexten.

1.2 Mate van ouderbetrokkenheid

Thuisgerichte ouderbetrokkenheid

Uit de resultaten blijkt dat ouders voornamelijk betrokken zijn op een thuisgerichte manier. Zo geeft het merendeel van de respondenten aan regelmatig tot vaak met hun kind over school te praten. Ook het helpen bij of controleren van huiswerk komt frequent voor, al geven ouders van jongere kinderen logischerwijs vaker aan dat dit niet van toepassing is.

Dit wijst erop dat ouderbetrokkenheid zich vooral manifesteert binnen de thuissituatie, eerder dan op schoolniveau.

Schoolgerichte ouderbetrokkenheid

Wanneer gekeken wordt naar betrokkenheid op school, zoals deelname aan schoolactiviteiten of contact opnemen met de school, blijkt deze betrokkenheid minder frequent. Een aanzienlijk deel van de ouders geeft aan zelden of soms deel te nemen aan activiteiten op school. Dit suggereert dat ouders wel betrokken zijn bij het leerproces van hun kind, maar dat structurele aanwezigheid op school minder vanzelfsprekend is.

1.3 ervaren communicatie en samenwerking met school

De meerderheid van de ouders geeft aan (helemaal) akkoord te gaan met stellingen over:

- de bereikbaarheid van de school
- de duidelijkheid van communicatie

- het gevoel dat zij gehoord worden

Slechts een zeer beperkt aantal respondenten ervaart de communicatie negatief. Deze resultaten wijzen erop dat de ouders de samenwerking met school over het algemeen positief evalueren, wat een belangrijke basis vormt voor ouderbetrokkenheid.

1.4 toekomstverwachtingen ten aanzien van het kind

Bijna alle respondenten geven aan het (helemaal) belangrijk te vinden dat hun kind het secundair onderwijs afrondt. De meningen over verder studeren (hoger onderwijs) zijn meer verdeeld: een deel van de ouders staat hier positief tegenover, terwijl anderen neutraal of terughoudend zijn. Deze bevinding toont aan dat ouders sterk betrokken zijn bij de schoolloopbaan van hun kind, maar dat verwachtingen verschillen afhankelijk van persoonlijke en contextuele factoren.

1.5. stimulerende factoren voor ouderbetrokkenheid

Op basis van de gesloten en open vragen kunnen volgende stimulerende factoren worden geïdentificeerd:

- duidelijke en toegankelijke communicatie vanuit de school
- een positieve en open houding van de school ten aanzien van ouders
- het gevoel van vertrouwen en gehoord worden
- afstemming op de onderwijsfase van het kind

Verschillende ouders geven expliciet aan tevreden te zijn over de huidige samenwerking en geen nood te hebben aan veranderingen.

1.6 Belemmerende factoren voor ouderbetrokkenheid

Uit de analyse van de open antwoorden komen ook enkele belemmerende factoren naar voren. Deze factoren situeren zich zowel op individueel, gezinsmatig als structureel niveau:

1.6.1. Tijdgebrek, vaak gelinkt aan werk of gezinsverplichtingen:

De meest voorkomende belemmering die ouders aanhalen is tijdgebrek. Ouders geven aan dat de combinatie van werk, huishouden en opvoeding het moeilijk maakt om actief deel te nemen aan schoolactiviteiten. Vooral activiteiten die plaatsvinden tijdens de werkuren of op vaste tijdstippen worden als moeilijk haalbaar ervaren.

Deze bevinding wijst erop dat ouderbetrokkenheid niet noodzakelijk een kwestie is van onwil, maar vaak het gevolg is van praktische en structurele beperkingen binnen het dagelijks leven van gezinnen.

1.6.2. Beperkte relevantie van ouderbetrokkenheid bij oudere kinderen:

Verschillende ouders geven aan dat zij minder betrokken zijn naarmate hun kind ouder wordt. Vooral bij kinderen in het secundair onderwijs ervaren ouders een grotere afstand tot de school en voelen zij zich minder aangesproken om actief betrokken te zijn.

Daarnaast leeft bij sommige ouders de overtuiging dat oudere kinderen zelfstandiger moeten worden, waardoor ouderbetrokkenheid minder noodzakelijk of zelfs ongewenst wordt geacht. Dit kan leiden tot een afname van schoolgerichte ouderbetrokkenheid, ondanks blijvende interesse in het welzijn van het kind.

1.6.3. Onduidelijkheid over verwachtingen van de school:

Hoewel de algemene evaluatie van de communicatie positief is, blijkt uit enkele antwoorden dat ouders soms onduidelijkheid ervaren over wat van hen verwacht wordt. Wanneer verwachtingen niet expliciet gecommuniceerd worden, ontstaat er onzekerheid over hoe en

wanneer ouders betrokken kunnen zijn. Dit kan ertoe leiden dat ouders zich terughoudend opstellen en minder initiatief nemen, uit angst om te veel of net te weinig betrokken te zijn.

1.6.4. Praktische haalbaarheid van schoolactiviteiten

Sommige ouders ervaren schoolactiviteiten als onvoldoende afgestemd op hun leefwereld. Activiteiten worden soms als weinig flexibel of moeilijk combineerbaar met werk- en gezinsverplichtingen ervaren. Hierdoor ontstaat een drempel die vooral ouders met minder beschikbare tijd of ondersteuning treft. Deze praktische drempels kunnen onbedoeld leiden tot uitsluiting van bepaalde oudergroepen.

2. Conclusie

Dit bacheloronderzoek had als doel te onderzoeken welke factoren ouderbetrokkenheid stimuleren of belemmeren. Op basis van een enquête bij 40 ouders blijkt dat ouderbetrokkenheid zich voornamelijk binnen de thuissituatie manifesteert, terwijl schoolgerichte ouderbetrokkenheid minder frequent voorkomt. Ouders geven aan sterk betrokken te zijn bij het leer- en welzijnsproces van hun kind, maar ervaren drempels om deze betrokkenheid ook op schoolniveau te concretiseren. Tijdgebrek en praktische haalbaarheid vormen de meest voorkomende belemmeringen, vaak gerelateerd aan de combinatie van werk, gezin en andere verantwoordelijkheden.

De resultaten benadrukken dat ouderbetrokkenheid niet enkel een individuele keuze of verantwoordelijkheid is, maar sterk beïnvloed wordt door structurele en maatschappelijke factoren. Dit impliceert dat scholen en sociaal werkers een gedeelde verantwoordelijkheid dragen in het creëren van een inclusieve en laagdrempelige schoolcontext, waarin alle ouders, ongeacht hun sociaaleconomische of sociaal-culturele achtergrond, zich betrokken en welkom voelen. Hoewel de bevindingen door de beperkte steekproefomvang niet veralgemeend kunnen worden, bieden ze waardevolle inzichten voor praktijkgericht sociaal werk binnen de onderwijscontext. Belemmeringen zoals taalbarrières en vluchttrauma kwamen in dit onderzoek niet naar voren.

Adviezen voor sociaal werk en onderwijspraktijk

Op basis van de literatuurstudie, de casestudy en de resultaten uit de enquête kunnen enkele gerichte aanbevelingen geformuleerd worden voor sociaal werkers, scholen en ondersteunende diensten zoals het CLB. Deze adviezen vertrekken vanuit een brede en contextgerichte visie op ouderbetrokkenheid, waarin niet enkel zichtbare betrokkenheid centraal staat, maar ook draagkracht, diversiteit en structurele ongelijkheid erkend worden.

Inzetten op een brede en laagdrempelige invulling van ouderbetrokkenheid

Scholen en sociaal werkers dienen ouderbetrokkenheid niet te reduceren tot zichtbare en schoolgerichte vormen, zoals aanwezigheid op oudercontacten of deelname aan schoolactiviteiten. Ook thuisgerichte en minder zichtbare vormen van betrokkenheid, zoals gesprekken over school, emotionele steun of het creëren van rust en structuur, verdienen erkenning en waardering. Bij de inschrijving van een leerling op een (nieuwe) school is het belangrijk om de verwachtingen van de school ten aanzien van ouders expliciet en transparant te bespreken. Dit kan bijdragen aan duidelijkheid en voorkomt dat impliciete normen als vanzelfsprekend worden beschouwd. Tegelijk is het belangrijk dat ouders ruimte krijgen om hun eigen mogelijkheden en beperkingen te benoemen, zonder angst voor beoordeling of stigmatisering. Daarnaast is het essentieel dat scholen eerst zelf het gesprek aangaan met

ouders wanneer er bezorgdheden zijn, alvorens deze automatisch door te verwijzen naar het CLB. Ouderbetrokkenheid versterken begint bij dialoog, niet bij doorverwijzing. Het bevragen van de context waarin ouders functioneren kan helpen om problemen beter te begrijpen en samen naar haalbare oplossingen te zoeken.

Sensitiviteit voor sociaaleconomische en contextuele kwetsbaarheid

Sociaal werkers hebben een belangrijke rol in het zichtbaar maken van de vaak onzichtbare drempels waarmee gezinnen geconfronteerd worden. Ouderbetrokkenheid mag niet uitsluitend beoordeeld worden vanuit individuele verantwoordelijkheid, maar moet steeds geplaatst worden binnen de bredere socio-economische, socio-culturele en relationele context van het gezin. Veel ouders zijn onvoldoende op de hoogte van hun rechten, zoals het aanvragen van school- of zorgtoeslagen, sociale voordelen of ondersteunende maatregelen. Sociaal werkers kunnen hier een cruciale brugfunctie vervullen door ouders hierin te informeren en praktisch te ondersteunen. In dit kader blijkt ook de rol van brugfiguren bijzonder waardevol. Uit de praktijkervaring blijkt dat brugfiguren, door nabij en op maat te werken, met kleine ingrepen een grote impact kunnen hebben op de participatie en het welzijn van gezinnen. Het is belangrijk om het beeld van de maatschappelijk werker als 'boeman' te doorbreken. Sociaal werkers zijn niet louter en alleen controleurs, maar mensen die de ouders ondersteunen, waarbij samenwerking cruciaal is. Terwijl ik merkte dat ouders een kritische en weigerachtige houding vertoonden tegenover de sociaal-agogische sector.

Het structureel inzetten op brugfiguren in elke gemeente zou dan ook een grote meerwaarde betekenen binnen het onderwijs- en welzijnslandschap. Jammer genoeg is er in veel gemeenten een tekort aan financiële middelen voor een brugfiguur.

Slot

Deze bachelorproef vertrok vanuit een praktijkgerichte observatie binnen het Vrij CLB in Veurne: het snel oordelen over ouders als 'ongeïnteresseerd' wanneer zij niet beantwoorden aan schoolse verwachtingen. Doorheen dit onderzoek werd duidelijk dat ouderbetrokkenheid een veel complexer en gelaagder fenomeen is dan vaak wordt aangenomen. Zowel in de literatuurstudie, de casestudy van Sam als de resultaten van de enquête wordt aangetoond dat beperkte ouderbetrokkenheid zelden het gevolg is van onwil of desinteresse. Ouders willen het beste voor hun kind. Belemmeringen situeren zich vaak op vlak van tijdsdruk, werkbelasting, beperkte netwerken, emotionele draagkracht en relationele spanningen. Dit onderzoek bevestigt dat een eenzijdige focus op zichtbare ouderbetrokkenheid en individuele verantwoordelijkheid het risico inhoudt om ouders te stigmatiseren en structurele ongelijkheden te versterken. Wanneer scholen en hulpverleners onvoldoende oog hebben voor context, kunnen goedbedoelde verwachtingen onbedoeld uitsluitingsmechanismen worden. Voor het sociaal werk ligt hier een duidelijke opdracht. Ze bevinden zich in een positie om context te duiden, bruggen te bouwen tussen school en gezin en te pleiten voor een rechtvaardige en inclusieve benadering van ouderbetrokkenheid. Door ouders te erkennen in hun kwetsbaarheid en hun kracht, kan gewerkt worden aan samenwerking in plaats van verwijt. Tot slot heeft dit onderzoek mijn professioneel handelen beïnvloed. Ik zie in wie er in de machtspositie zit en wie er geholpen moet worden om aan hun recht te komen. Wanneer leerkrachten in fout zijn, moet ik hen hierover aanspreken in plaats van vriendelijk mee te knikken. Ouderbetrokkenheid vraagt geen oordeel, maar begrip, dialoog en gedeelde verantwoordelijkheid. Enkel zo kan gewerkt worden aan gelijke onderwijskansen en het welzijn van kinderen binnen een diverse samenleving.

Bibliografie

- Claire, W. (2015). *Kinderen en gezintransities*. Sociaal.net.
- Cultureel en sociaal kapitaal*. (2022). Opgehaald van Gelijke kansen in de klas:
<https://gelijkekansenindeklas.nl/hoofdstuk/cultureel-en-sociaal-kapitaal/>
- cultureel en sociaal kapitaal*. (2023). Opgehaald van gelijke kansen in de klas:
<https://gelijkekansenindeklas.nl/hoofdstuk/cultureel-en-sociaal-kapitaal/>
- De witte, K., & Maldonado, J. E. (2022, juni 21). *Moeten ouders huiswerk krijgen? Ouderbetrokkenheid in het onderwijs*. Opgehaald van Faculteit economie en bedrijfswetenschappen, KU Leuven:
<https://feb.kuleuven.be/research/les/pdf/LES%202022%20-%20193%20Ouderbetrokkenheid.pdf>
- Eva Vlonk. (2022, mei 3). *Betrokken ouders, betere leerresultaten?* Opgehaald van Klasse.be:
<https://www.klasse.be/542058/betrokken-ouders-betere-leerresultaten/>
- Floor Veerman, M. v. (2017). *cultureel startkapitaal, een blijvend voordeel?: een onderzoek naar de invloed van cultureel kapitaal op beroepsstatus*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Frits Boer (kinder- en jeugdpsychiater) Marij Bosdriesz (adviseur NCOJ) Josine van Hamersveld (directeur Angst, D. e. (2022). *Kennisdossier psychische problemen op school: angst (of kortweg: Dossier Angst)*. Amsterdam: Nederlands Centrum Onderwijs & Jeugdzorg (NCOJ).
- IASSW, I. &. (2014, juli). *Globale definitie van sociaal werk*. Opgehaald van IFSW:
<https://www.ifsw.org/wp-content/uploads/2019/08/Global-Definitie-Social-Work-2014-Dutch-.pdf>
- Impact van ouders onder stress*. (sd). Opgehaald van Opgroeien.be - Thema Ouders onder stress: <https://www.opgroeien.be/kennis/themas/ouders-onder-stress/impact-van-ouders-onder-stress>
- "Tarieven tolken (enkel voor opdrachten van de FOD Justitie)"*. (sd). Leuven: Lextra Lingua (vzw).
- Lextra Lingua. (sd). *tarieven tolken*. Opgehaald van Lextra Lingua VZW: <https://www.lextra-lingua.be/infopage.php?infopagelink=157&infotvlink=1>
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.). *gelijke kansen en de invloed van sociaal, cultureel en economisch kapitaal*. Opgehaald van Nederlands Jeugdinstituut:
<https://www.nji.nl/kennis/gelijke-kansen-voor-kinderen-en-jongeren/gelijke-kansen-en-de-invloed-van-sociaal-cultureel>
- Nicaise, I. (sd). *De ouders zijn niet geïnteresseerd in de school van hun kinderen*. Opgehaald van Aan de Onderkant: <https://www.aandeonderkant.be/de-ouders-zijn-niet-geïnteresseerd-in-de-school-van-hun-kinderen-ze-komen-amper-naar-het-oudercontact/>
- Nicaise, I. (sd). *De ouders zijn niet geïnteresseerd in de school van hun kinderen: ze komen amper naar het oudercontact*. Opgehaald van Aan de Onderkant:
<https://www.aandeonderkant.be/de-ouders-zijn-niet-geïnteresseerd-in-de-school-van-hun-kinderen-ze-komen-amper-naar-het-oudercontact/>
- Nicaise, I. (sd). *De ouders zijn niet geïnteresseerd in de school van hun kinderen: ze komen amper naar het oudercontact*. Opgehaald van Aan De Onderkant:
<https://www.aandeonderkant.be/de-ouders-zijn-niet-geïnteresseerd-in-de-school-van-hun-kinderen-ze-komen-amper-naar-het-oudercontact/>

- Ouderbetrokkenheid*. (2025, mei). Opgehaald van Leerpunt (kenniscentrum voor onderwijspraktijk): <https://leerpunt.be/aan-de-slag/toolkit-leren-lesgeven/ouderbetrokkenheid>
- Ouderbetrokkenheid*. (2025, mei). Opgehaald van Leerpunt: <https://leerpunt.be/aan-de-slag/toolkit-leren-lesgeven/ouderbetrokkenheid>
- (2025). *ouderbetrokkenheid: factsheet voor gemeenten*. Nederland: GOAB.
- Ours, J. v. (2016, december 1). *Waarom jij tot 15% minder verdient*. Opgehaald van Jobat.be: <https://www.jobat.be/nl/art/mark-waarom-jij-mogelijk-tot-15-procent-minder-verdient#:~:text=Taalvaardigheid%20belangrijk,bouwvakkers%20zijn%20er%20nauwelijks%20verschillen>.
- Van der Have, M. (2024, januari 5). *Symbolisch geweld*. Opgehaald van Seksediversiteit.nl: <https://www.seksediversiteit.nl/woordenlijst/symbolisch-geweld/>
- VanDenBranden, K. (2024, oktober 31). *OBPWO 22.03 taalkrachtige partnerschappen tussen scholen en ouders: een onderzoek naar productieve interventies voor thuisbetrokkenheid*. Opgehaald van Data-Onderwijs Vlaanderen: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/project/2043>
- VBJK. (2018). *Warm, welkom en wederkerig. Naar een goede ouder-schoolsamenwerking*. Gent: opgroeien, Vlaanderen.
- VCOV. (2022, april). *Verwachtingen van de school ten aanzien van ouders: helder of troebel?* Opgehaald van VCOV Ouderinfotheek: <https://www.vcov.be/ouderinfotheek/vcov-infomateriaal/verwachtingen-van-de-school-ten-aanzien-van-ouders>
- Vlaams ministerie van onderwijs en vorming. (2025-2026). *Vlaanderen is onderwijs en vorming*. Opgehaald van <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/bao/buo>
- Vorming, V. M. (sd).
- Vrijens, C. (2024). *Is de armoede de ergste vorm van geweld tegen kinderen?* sociaal.net.
- Werken aan ouderbetrokkenheid*. (2021). Opgehaald van Opgroeien: <https://www.opgroeien.be/kennis/themas/onderwijskansen-versterken/werken-aan-ouderbetrokkenheid>
- Wouters, N. (2024). *Kansarmoede jonge kinderen in Vlaanderen licht gedaald in 2023*. Brussel : Opgroeien Vlaanderen.